

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid

26 januari 1998

603-191

commissie voor de milieueffectrapportage

Aan de Gemeenteraad van
de gemeente Pijnacker
Postbus 1
2640 AA PIJNACKER

uw kenmerk
AF/ES/10245

uw brief
21 november 1997

ons kenmerk
U39-98\vB\mw\603-192

onderwerp
Toetsingsadvies Woningbouwlocatie
Pijnacker-Zuid

doorkiesnummer
(030) 234 76 51

Utrecht,
26 januari 1998

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over het project Woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid. Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag te zijner tijd het (ontwerp-)besluit en de evaluatiedocumenten krijgt toegestuurd.

ir. P. van Duursen
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieueffectrapport over het project Woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid,

uitgebracht aan de Gemeenteraad van Pijnacker door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze,

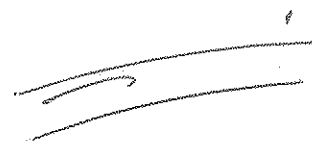
de werkgroep m.e.r. Woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid,

de secretaris

N.v. Buren.

dr. N.W.M. van Buren

de voorzitter

ir. P. van Duursen

Utrecht, 26 januari 1998

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Inleiding	1
2. Oordeel over het MER en de aanvullingen	3
2.1 Algemeen	3
2.2 Oordeel	3
3. Toelichting op het oordeel	4
3.1 Motivering van de locatiekeuze	4
3.2 Hydrologie en het bouwrijp maken	4
3.3 Ecologie	7
3.4 Benutting ruimte	8
3.5 Langzaam verkeer	8
3.6 Autonome ontwikkeling: de N470	9
3.7 Compensatie	9
3.8 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)	10
4. Aanbevelingen voor de verdere besluitvorming	11
4.1 Geluidhinder	11
4.2 Wijkontsluiting	11

Bijlagen

- 1a. Brief van het bevoegd gezag d.d. 21 mei 1996, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen over het MER
- 1b. Brief van het bevoegd gezag d.d. 25 februari 1997, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen over de tweede aanvulling op het MER
- 1c. Brief van het bevoegd gezag d.d. 21 november 1997, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen over de derde aanvulling op het MER

- 2a. Kennisgeving van de terinzagelegging van het MER in de 'Telstar' d.d. 15 mei 1996
- 2b. Kennisgeving van de terinzagelegging van de tweede aanvulling op het MER in de 'Telstar' d.d. 26 februari 1997
- 2c. Kennisgeving van de terinzagelegging van de derde aanvulling op het MER in de 'Telstar' d.d. 12 november 1997

3. Projectgegevens

- 4a. Lijst van inspraakreacties en adviezen op het MER
- 4b. Lijst van inspraakreacties en adviezen op de tweede aanvulling op het MER
- 4c. Lijst van inspraakreacties en adviezen op de derde aanvulling op het MER

1. INLEIDING

De gemeente Pijnacker heeft besloten de bouwlocatie Pijnacker-Zuid te ontwikkelen. Het betreft de wijken Klapwijk-Tolhek (oostelijk deel, circa 1.300 woningen) en Koningshof-Zuid (westelijk deel, maximaal 2.700 woningen). De woonwijken sluiten aan bij de huidige woonbebouwing van Pijnacker. In beperkte mate zullen kantoren en weinig milieuhinderlijke bedrijven worden toegestaan. Om de bouwlocatie te realiseren is een wijziging nodig van het vigerende bestemmingsplan.

Op basis van het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.) dient voor de wijziging van het bestemmingsplan de m.e.r.-procedure te worden doorlopen. Bevoegd gezag is de gemeenteraad van de gemeente Pijnacker. Initiatiefnemer is het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Pijnacker.

Per brief van 21 mei 1996¹⁾ is de Commissie m.e.r. in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de inhoud van het milieueffectrapport (MER). Het MER is samen met het ontwerp-bestemmingsplan (d.d. 23 januari 1996) op 15 mei 1996 ter inzage gelegd²⁾.

Tijdens de toetsing heeft op 1 augustus 1996 een gesprek plaatsgevonden tussen de Commissie en het bevoegd gezag/de initiatiefnemer. Daarbij heeft de Commissie kenbaar gemaakt dat het MER naar haar oordeel op een aantal onderdelen onvolledig is. Voor die onderdelen heeft zij geadviseerd tot een aanvulling op het MER. Naar aanleiding ervan, heeft het bevoegd gezag de Commissie verzocht de advisering op te schorten om de initiatiefnemer in de gelegenheid te stellen een aanvulling op het MER te maken. Op 4 september 1996 heeft het bevoegd gezag de Commissie een aanvulling op het MER toegezonden. Deze aanvulling is niet ter inzage gelegd. De Commissie heeft tijdens een telefonisch onderhoud met het bevoegd gezag/de initiatiefnemer aangegeven dat de aanvullende notitie naar haar oordeel op een aantal onderdelen onvolledig is. Naar aanleiding hiervan, heeft het bevoegd gezag de Commissie verzocht de advisering op te schorten om de initiatiefnemer in de gelegenheid te stellen een nieuwe aanvulling op het MER te maken. Op 25 februari 1997 heeft het bevoegd gezag de Commissie een tweede aanvulling op het MER toegezonden³⁾. De aanvulling is samen het MER en het ontwerp-bestemmingsplan (d.d. 23 januari 1996) op 26 februari 1997 ter inzage gelegd⁴⁾.

Op 12 mei 1997 heeft een informeel gesprek plaatsgevonden tussen de Commissie en het bevoegd gezag/de initiatiefnemer. Daarbij heeft de Commissie kenbaar gemaakt dat het MER en de aanvullingen naar haar oordeel op een aantal onderdelen nog onvolledig is. Bevoegd gezag heeft daarop een derde aanvulling (actualisatie) geschreven en deze aan de Commissie toegestuurd met het ontwerp bestemmingsplan Tolhek (d.d. 14 oktober 1997)⁵⁾. De aanvulling is sa-

-
- 1 Zie bijlage 1a.
  - 2 Zie bijlage 2a.
  - 3 Zie bijlage 1b.
  - 4 Zie bijlage 2b.
  - 5 Zie bijlage 1c.

men met het MER en het ontwerp-bestemmingsplan op 12 november 1997 ter inzage gelegd⁶].

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- * aan de richtlijnen voor het MER⁷], zoals vastgesteld op datum 16 juni 1994;
- * op eventuele onjuistheden⁸];
- * aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁹].

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit over het bestemmingsplan. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie rekening gehouden met de via het bevoegd gezag ontvangen adviezen, commentaren en opmerkingen¹⁰]. De Commissie heeft inspraakreacties ontvangen betreffende het MER, de tweede en de derde aanvulling. Reacties op de eerste aanvulling heeft de Commissie niet in haar advies kunnen meenemen, omdat deze niet apart ter visie is gelegd.

In de volgende hoofdstukken zal een onderverdeling gemaakt worden in de opmerkingen die gelden voor het MER en opmerkingen die gelden voor de verschillende aanvullingen.

---

6 Zie bijlage 2c.
7 Wm, artikel 7.23, lid 2.
8 Wm, artikel 7.23, lid 2.
9 Wm, artikel 7.10
10 Zie bijlage 4a, 4b en 4c voor een overzicht van de reacties.

2. OORDEEL OVER HET MER EN DE AANVULLINGEN

2.1 Algemeen

Voor het opstellen van dit advies heeft de Commissie de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- het MER en de aanvullingen zijn opgesteld voor de *inrichting* van Pijnacker-Zuid;
- de tracering en inrichting van de N470 maakt geen onderdeel uit van dit MER en wordt gezien als een nog onduidelijke autonome ontwikkeling die in de vorm van scenario's dient te worden meegenomen in dit MER;
- de VINEX wordt als beleidskader gehanteerd.

2.2 Oordeel

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie in het MER te samen met de aanvullingen aanwezig is.**

Milieueffectrapport en de eerste en tweede aanvulling

In het MER is door de Commissie een aantal tekortkomingen geconstateerd. In de volgende paragrafen zal dit nader worden toegelicht. Tevens zal worden aangegeven hoe de aanvullingen voorzien in informatie over deze tekortkomingen. Afgezien van deze inhoudelijke tekortkomingen is het MER beknopt en goed leesbaar. Het MER is toegankelijk, overzichtelijk en helder geïllustreerd. De beschrijving van het beleidskader en de doelstelling is duidelijk. Gezien de relatie van het plan met de omringende steden (wonen-werken) is de aanwezigheid van goed openbaar vervoer noodzakelijk; het is verheugend dat in deze elementaire behoefte is voorzien (NS-station en HOV).

Derde aanvulling

De Commissie heeft waardering voor de variantenontwikkeling. De uitwerking van de inrichtingsvarianten op drie ambitieniveau's maakt inzichtelijk welke bandbreedte aan milieueffecten er mogelijk is.

In hoofdstuk 3 wordt een toelichting gegeven op het oordeel. De toelichting is geschreven als een chronologisch verslag van de geconstateerde tekortkomingen en de wijze waarop die werden aangevuld.

In hoofdstuk 4 worden nog aanbevelingen gegeven voor de verdere besluitvorming.

3. TOELICHTING OP HET OORDEEL

3.1 Motivering van de locatiekeuze

Voor de motivering van de locatiekeuze wordt in het MER en de derde aanvulling verwezen naar het Structuurplan van de gemeente Pijnacker uit 1992 en de wijziging van de kaart in 1995 (zie blz. 21 van het MER). Uit het Structuurplan blijkt het volgende:

1. In het kader van de VINEX-onderhandelingen tussen rijk, provincie, gewest en de gemeenten in Haaglanden is afgesproken dat in Pijnacker een taakstelling ligt voor 1700 woningen.
2. Hiervoor is een uitvoeringsconvenant gesloten.
3. De gemeente heeft in het Structuurplan de volgende afweging neergelegd:
  - a. In principe wordt naar west- en oostzijde uitbreiding gezocht.
  - b. Op korte termijn zijn daar problemen wegens aanwezige glastuinbouw die recent in het kader van de Regeling Reconstructie Oude Glastuinbouwgebieden (RROG) onder handen zijn genomen. De gedane investeringen aldaar kennen een afschrijvingstermijn van 15 jaar. Derhalve is sanering of verplaatsing van glastuinbouw op z'n vroegst in 2005 aan de orde.
  - c. In het kader van de Randstadgroenstructuur zijn vergaande afspraken gemaakt met rijk en provincie om pal ten noorden van bestaande bebouwing van Pijnacker ruimte te reserveren voor de realisatie van een groenzone tussen de Delftse Hout en het voormalige Floriade-terrein bij Zoetermeer. Plannen voor de deelgebieden van deze groenzone, Bieslandse Bos, recreatiegroen bij de Dobbeplass en het Balij bos worden momenteel uitgewerkt.

Een samenvatting van deze redenering is terug te vinden op blz. 23 van de derde aanvulling.

Hiermee is afdoende gemotiveerd dat er binnen het gemeentelijke grondgebied van Pijnacker geen reële locatiealternatieven beschikbaar zijn voor de realisatie van de *VINEX-taakstelling binnen de gestelde realisatietermijn*.

3.2 Hydrologie en het bouwrijp maken

Milieueffectrapport

Ten aanzien van de hydrologie en het bouwrijp maken is een aantal aspecten in het MER onvoldoende of niet juist beschreven.

Voor het bouwrijp maken worden in het MER twee varianten gepresenteerd:

- integrale ophoging zonder grondwaterstandsverlaging (bruto-ophoging met 0,7 tot 1,8 meter zand, netto-ophoging 0,2 tot 0,8 meter);
- integrale ophoging gecombineerd met grondwaterstandsverlaging (bedoeld wordt een singelpeilverlaging van 0,5 meter waarop een grondwaterstandverlaging volgt) (bruto-ophoging met 0,2 tot 1,2 meter zand, netto-ophoging 0,1 tot 0,3 meter).

Deze twee varianten komen min of meer uit de lucht vallen. Als enige criterium waaraan het bouwrijp gemaakte terrein moet voldoen en aan de hand waarvan de varianten kunnen worden beoordeeld, wordt vermeld dat de drooglegging 1,00 meter moet bedragen. Een alternatief als de cunettenmethode wordt niet uitgewerkt en beoordeeld aan de hand van criteria voor een bouwrijp gemaakt terrein.

Weliswaar wordt opgemerkt dat het mogelijk is om voor de verschillende deelgebieden andere oplossingen te kiezen maar dit wordt verder niet uitgewerkt, terwijl dit een mogelijke optie is voor het meest milieuvriendelijk alternatief (mma). Ook een ontwikkeling als kruipruimteloos bouwen wordt zonder meer van de hand gewezen, met als onjuist argument dat het samenhangt met voorzieningen als lichte funderingsmaterialen. Zonder enige uitwerking wordt het kruipruimteloos bouwen als onhaalbaar en technisch onuitvoerbaar van de hand gewezen terwijl er grootschalige voorbeelden in Nederland beschikbaar zijn.

Het bouwrijp maken en de waterhuishouding c.q. grondwaterproblematiek zijn niet systematisch en helder aan elkaar gekoppeld. Bouwrijp maken (en dus op-hogen) heeft als doel een begaanbaar en droog bouwterrein en woongebied te realiseren. Maatregelen worden ook getroffen om goede groei-omstandigheden voor groen te realiseren. Het bouwrijp maken heeft invloed op de grondwaterstand in het bebouwde gebied. De grondwaterstand en het systeem van open watergangen (singels) spelen een belangrijke rol bij een stadsecologische structuur. Dit kan zeker in het mma een belangrijke rol spelen.

Ook kan het bouwrijp maken (eventueel) invloed hebben op de grondwaterstromen buiten het bebouwde gebied¹¹; kwelstromen kunnen worden beïnvloed.

De mogelijkheid voor waterconservering door infiltratie van water dat van het verhard oppervlak stroomt, wordt ten onrechte bij voorbaat afgewezen met het argument dat sprake is van slecht doorlatende klei- en veengronden. Bij de twee gepresenteerde varianten van bouwrijp maken wordt juist een goed doorlatende zandlaag aangebracht waarin uitstekend is te infiltreren. Infiltratiesystemen zoals die reeds in de praktijk zijn ontworpen, zijn gericht op het voorkomen van te hoge grondwaterstanden (in de winter), op het voorkomen van overlast door hogere grondwaterstanden (kruipruimteloos bouwen) en op het infiltreren van water in droge perioden (zomer, najaar). Op deze wijze kan worden voorkomen dat gebiedsvreemd water behoeft te worden ingelaten en kan de beïnvloeding van waterstromen buiten het bebouwde gebied worden geminimaliseerd.

De stelling dat de waterkwaliteit gunstig wordt beïnvloed door de singelpeilverlaging is niet juist. Deze is namelijk gebaseerd op de wijze waarop de twee varianten voor bouwrijp maken (met en zonder peilverlaging) worden gecombineerd met de varianten in de waterhuishouding (met en zonder scheiding van watersystemen). Hieruit ontstaan niet de twee in het MER genoemde varianten, maar vier varianten, waarvan er een (peilverlaging zonder scheiding) als onlogisch afvalt. Er is dus ook een variant ophoging zonder peilverlaging met scheiding in de waterhuishouding. Gelet op de matige waterkwaliteit in het

---

11 Zie ook reactie 1 (bijlage 4a).

omliggende agrarische gebied is dit een reële variant die echter niet wordt behandeld.

Het is uit diverse studies gebleken dat het onhaalbaar is door waterconservering in het openwatersysteem volledig te voorkomen dat gebiedsvreemd water moet worden ingelaten, daarvoor is het waterbergend vermogen veel te gering, zeker daar waar slechts 1 meter drooglegging wordt aangehouden.

Het feit dat de ene variant van bouwrijp maken meer zetting veroorzaakt dan de andere moet geen negatieve milieuwaardering opleveren (tabel 6.2.6, blz. 88 van het MER). Zetting als zodanig is niet negatief, de milieueffecten van zetting moeten worden beoordeeld.

Eerste en tweede aanvulling

In de aanvullingen wordt een nadere toelichting gegeven op de hydrologie en het bouwrijp maken. Deze toelichting is beschouwend van aard, maar geeft weinig informatie over de vraag welke uitvoeringsmethode nu concreet wordt gekozen voor de verschillende alternatieven. Een integraal overzicht van de relatie tussen bouwrijp maken en waterhuishouding ontbreekt^{12]}.

Voor het bouwrijp maken worden twee nieuwe varianten toegevoegd:

- cunettenmethode

De argumenten om deze methode af te wijzen zijn correct, maar algemeen van aard. Het argument van zetting tijdens de woonfase is onjuist. Dit kan door een zorgvuldigere tijdsplanning grotendeels worden voorkomen.

- kruipruimteloos bouwen

De toelichting is weliswaar correct, maar een uitwerking ontbreekt. Er wordt volstaan met algemene uitspraken, waarbij niet wordt aangegeven welke milieuwinst in dit concrete geval geboekt kan worden^{13]}.

Het hoofdstuk effectbeschrijvingen (tweede aanvulling, § 2.3) is summier. Uitspraken als "De invloed van een eventuele peilverlaging zal nauwelijks merkbaar zijn" geven geen antwoord op de vraag of en waar deze peilverlaging zal worden toegepast.

Bij de effectbeschrijving ontbreekt een samenhangend overzicht waarbij het nulalternatief, inrichtingsalternatieven (inclusief varianten) en het mma systematisch worden beschreven en vergeleken. Het blijft onduidelijk welke uitvoeringsmethoden bij welke alternatieven horen en wat concreet de gevolgen zijn.

Derde aanvulling

De kritiek op het MER inclusief aanvullingen was tot en met de tweede aanvulling gebaseerd op twee hoofdpunten:

1. Er wordt niet aangegeven welke keuzen precies worden gemaakt inzake bouwrijp maken en waterhuishouding. Eveneens ontbreekt een cijfermatige onderbouwing van die keuzen. De gegeven informatie beoordeelde de Commissie als te beschouwend van aard en te weinig concreet.
2. Er ontbreekt een integraal overzicht, waarbij het nulalternatief, de inrichtingsalternatieven (inclusief varianten) en het mma systematisch worden beschreven en vergeleken.

In de derde aanvulling wordt op deze twee punten afdoende ingegaan:

---

12 Zie ook reactie 1 en 2 (bijlage 4b).

13 Zie ook reactie 1 (bijlage 4b).

ad. 1

In de derde aanvulling, met bijbehorend rapport "Waterhuishouding, bouwrijp maken en ecologie Pijnacker-Zuid", wordt, op grond van huidige maaiveldhoogtes en benodigde drooglegging cijfermatig onderbouwd welke ophoging noodzakelijk is. De daarvoor gehanteerde criteria zijn correct. Op basis van balansposten is de te verwachten waterkwaliteit in het gebied vastgesteld en is nagegaan in hoeverre externe wateraanvoer noodzakelijk is in de verschillende varianten. In de derde aanvulling zijn verschillende bouwstenen gedefinieerd, die vervolgens op drie ambitieniveaus zijn uitgewerkt. De technische invulling van deze ambitieniveaus is helder weergegeven.

ad. 2

In de derde aanvulling is gekozen voor een niet-conventionele wijze van presentatie van de vergelijking van alternatieven in de vorm van een set tabellen waarin in kwalitatieve termen de alternatieven zijn vergeleken.

3.3 Ecologie

Milieueffectrapport

Er gaat gebouwd worden in een belangrijke ecologische verbindingszone tussen Midden-Delfland en het veenweidelandschap van het Groene Hart. Daarbij is het belangrijk bij het mma in te spelen op de taak deze ecologische verbindingmogelijkheden in stand te houden of te ontwikkelen. Echter beide varianten in het MER laten noord-zuid gerichte stedelijke groenstructuren zien, terwijl oost-west structuren een grotere rol kunnen spelen als ecologische verbinding. Het randgroen lijkt vooral opgaand (geluids)groen te worden, terwijl water- en moeraselementen een betere ecologische verbindingfunctie zouden vervullen. Tevens wordt niet duidelijk aangegeven wat de effecten van het initiatief zijn op de verbindingszone¹⁴].

Eerste en tweede aanvulling

In de tweede aanvulling wordt alleen de wenselijkheid uitgesproken om het randgroen qua karakter aan te laten sluiten bij het type natuur dat waarschijnlijk in de ecologische verbindingszone zal worden ontwikkeld. Er is in de aanvulling geen uitspraak te vinden waaruit blijkt dat de initiatiefnemer ervoor kiest om deze vorm van randgroen- /wijkgroeninrichting onderdeel van het mma te maken of als mitigerende maatregel bij het voorkeursalternatief te voegen.

Derde aanvulling

In de derde aanvulling wordt op de drie niveaus voldoende invulling gegeven aan een ecologische inrichting van de wijk. Tevens worden de effecten op de ecologische verbindingszone, gezien het lager gestelde ambitieniveau, voldoende inzichtelijk gemaakt.

---

14 Zie ook reactie 7 (bijlage 4a).

3.4 Benutting ruimte

Milieu-effectrapport

In het MER worden twee stedenbouwkundige identiteiten uitgewerkt, echter het verschil is minimaal (32 of 36 woningen per ha)¹⁵. Optimale verdichting rondom het mogelijk toekomstig station wordt niet uitgewerkt¹⁶.

Eerste en tweede aanvulling

In deze aanvullingen wordt de woningdifferentiatie gerelateerd aan afgesproken uitgangspunten binnen de VINEX-locaties de Haaglanden. Voor Pijnacker speelt daarbij ook het beoogde karakter/uitstraling een rol. De genoemde dichtheden passen bij traditionele woning- en tuinconcepten. Het variëren in woning- en tuinconcepten kan naar de mening van de Commissie leiden tot andere dichtheden en/of dichtheidvariatie binnen het plangebied, waardoor positieve ontwikkelingsmogelijkheden voor hydrologie, bouwrijp maken en ecologie worden gecreëerd¹⁷ alsmede aan een beter draagvlak voor het openbaar vervoer.

Derde aanvulling

In de derde aanvulling wordt inzichtelijk gevarieerd in de mate van compactheid van de bebouwing. Hierdoor ontstaan dichtheidsverschillen in de wijk die hun oorsprong vinden in de terreingegevenheden en de ligging ten opzichte van hoogwaardig openbaar vervoer¹⁸.

■ De Commissie adviseert waar mogelijk de fasering van het openbaar vervoer, de woningbouw en de aanleg van de N470 op elkaar af te stemmen in verband met de stimulering van milieuvriendelijke vervoerskeuzes¹⁹.

3.5 Langzaam verkeer

Milieu-effectrapport

De realisatie van fietsvoorzieningen wordt in het MER als vanzelfsprekend beschouwd. Niet is aangegeven hoe de stedenbouwkundige structuur zo kan worden opgezet dat er aantrekkelijke radialen voor langzaam verkeer op het station worden gerealiseerd. Een dergelijke structuur is niet vanzelfsprekend.

Tweede aanvulling

In de tweede aanvulling worden de directe routes voor langzaam verkeer als aandachtspunt voor de verdere besluitvorming aangegeven.

Derde aanvulling

In de derde aanvulling (blz. 20) wordt gesproken over een fijnvertakt stelsel van fietsroutes. Daarbij lopen de meeste routes over de erftoegangswegen (woonstraten). Ook wordt melding gemaakt van rechtstreekse verbindingen met het centrum.

---

15 Zie ook reactie 5 (bijlage 4a).

16 Zie ook reactie 6 (bijlage 4a).

17 Zie ook reactie 1 (bijlage 4b).

18 Zie ook reactie 1 (bijlage 4c).

19 Zie ook reactie 4 (bijlage 4c).

Op de afbeeldingen van de standaard, progressieve en ambitieuze variant valt echter niets te herkennen van rechtstreekse radialen voor langzaam verkeer op het station en het centrum.

■ De Commissie vraagt aandacht voor de verdere uitwerking van de rechtstreekse radialen voor langzaam verkeer richting station en het centrum gedurende de verdere besluitvorming. Zij is van mening dat daarvoor voldoende ruimte aanwezig is in de verdere procedure.

3.6 Autonome ontwikkeling: de N470

Milieu-effectrapport

In het MER wordt het tracé van de N470 met de daarbij behorende randvoorwaarden voor het initiatief als autonome ontwikkeling beschouwd. De inrichting van de woonwijk hangt echter samen met de inrichting van de N470²⁰). Daarbij zouden de volgende punten een rol moeten spelen:

- de 'doorlaatbaarheid' van de N470;
- de visueel-ruimtelijke effecten van de wijk op het omliggende landschap in samenhang met de inrichting van de N470.

Omdat niet duidelijk is hoe de N470 zal worden aangelegd (bruggen, viaducten, ecotunnels etc.) had in het MER met verschillende scenario's moeten worden gewerkt.

Derde aanvulling

In de derde aanvulling wordt via varianten (voor het tracé en de hoogteligging van de N470) voldoende aangegeven wat in de verschillende situaties de milieueffecten zullen zijn van de woningbouwlocatie.

3.7 Compensatie

Milieu-effectrapport

In tegenstelling tot datgene wat in het MER staat (blz. 19), is door het Kabinet in het Structuurschema Groene Ruimte het compensatiebeginsel vastgesteld. Dit compensatiebeginsel houdt in dat indien in een waardevol natuur-, bos- of recreatiegebied een schadelijke ruimtelijke ingreep moet plaatsvinden er maatregelen moeten worden genomen om de schade te herstellen²¹). De activiteit heeft effecten op de ecologische verbindingzone en de realisatie van een recreatieve verbinding tussen Midden Delfland en het groengebied rond Zoetermeer. In het MER zijn mogelijke compenserende maatregelen niet uitgewerkt²²).

Tweede aanvulling

In de tweede aanvulling is aangegeven dat men vooral denkt aan compensatie van negatieve effecten op de ecologische hoofdstructuur en van het verloren gaan van aanwezige natuurwaarden in het onderhavige gebied door te verwijzen naar de ecologische verbindingzone en naar het verkleinen van de barrièrewer-

---

20 Zie ook reactie 5 (bijlage 4a).

21 Zie ook reactie 7 (bijlage 4a).

22 Zie ook reacties 1, 5 en 7 (bijlage 4a).

king van de N470 en de spoorlijn. Er wordt niet aangegeven welke rol de initiatiefnemer zal gaan vervullen in het realiseren van compenserende maatregelen. De Commissie is van oordeel dat verkleining van de barrièrewerking van de infrastructuur primair als mitigerende maatregel moet worden gezien voor de betreffende infrastructurele werken. Een eventuele bijdrage van de zijde van de initiatiefnemer van Pijnacker-Zuid in de realisatie van de reeds geplande ecologische verbindingzone voegt noch kwantitatief noch kwalitatief iets toe aan de geplande uitvoering van het (rijks- en provinciale) natuurbeleid ter plaatse. De Commissie is derhalve van mening dat de gedane verwijzing naar de ecologische verbindingzone dan ook niet als compenserende of mitigerende maatregel kan worden opgevat²³].

Derde aanvulling

De Commissie constateert dat de initiatiefnemer de invulling van het compensatiebeginsel nu niet heeft geconcretiseerd wegens het feit dat de provincie Zuid-Holland de beleidsuitwerking met betrekking tot compensatie in het tweede kwartaal van 1998 gaat vaststellen (blz. 28 van de derde aanvulling). De gemeente geeft wel aan dat zij in de verdere besluitvorming een actieve rol zal spelen om de invulling van het compensatiebeginsel in overleg met de provincie (mede wegens compensatie vanwege de aanleg van de N470) vorm te gaan geven.

De Commissie realiseert zich dat in de gegeven omstandigheden en in dit stadium verdere concretisering niet kan worden verwacht.

3.8 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

Door de beschreven tekortkomingen (hydrologie, ecologie, benutting ruimte, langzaam verkeer en N470) was in het MER geen voldoende invulling gegeven aan het mma.

Met de derde aanvulling en de daarin beschreven inrichtingsvarianten per ambitieniveau is invulling gegeven aan deze oorspronkelijke tekortkomingen.

In de derde aanvulling wordt inzicht gegeven in de financiële consequenties van het meest milieuvriendelijk alternatief en het voorkeursalternatief. De Commissie concludeert dat het verschil in kosten in relatie tot de rentekosten en de totale kosten van het plan klein is en derhalve nauwelijks een belemmering hoeft te vormen voor de keuze tussen de alternatieven.

---

23 Zie ook reacties 1 en 2 (bijlage 4b).

4. AANBEVELINGEN VOOR DE VERDERE BESLUITVORMING

4.1 Geluidhinder

Derde aanvulling

Westelijk van de spoorlijn zijn er twee aansluitingen gepland op de N470. De meest noordelijke bestaat uit een nieuw te realiseren verbinding tussen de rotonde Europalaan/Oranjelaan via het glastuinbouwgebied van de Overgauwseweg naar de N470. De verbinding ligt zelf buiten de locatie, maar is van belang voor de ontsluiting van de locatie. Plan- en besluitvorming over deze ontsluiting vindt plaats in het kader van de N470 en het glastuinbouwgebied. In de berekeningen van de verkeersstromen en de gevolgen voor de geluidhinder is uitgegaan van realisatie van deze verbinding. Mocht realisatie niet doorgaan, dan ontstaan er andere verkeersstromen en daarmee andere geluidniveau's.

■ De Commissie adviseert tijdens de verdere procedures na te gaan of de verkeersstromen en de geluidniveau's zijn bij het niet realiseren van de meest noordelijke aansluiting.

De tweede aansluiting ligt zuidelijker, valt binnen het plangebied en heeft volgens figuur 3.2 van de derde aanvulling (de hoofdverkeersstructuur) ook een functie als gebiedsontsluitende weg.

In de geluidberekeningen (bijlage 2 van de derde aanvulling) zijn uitsluitend de N470, de Klapwijkseweg en de (verlengde) Europalaan meegenomen. De tweede aansluiting op de N470 ontbreekt in de geluidberekeningen.

■ De Commissie vraagt aandacht voor het ontbreken van de gebiedsontsluitende weg in de geluidberekeningen. Zij adviseert na te gaan wat de effecten zijn zodat mogelijke mitigerende maatregelen in het bestemmingsplan kunnen worden aangegeven.

4.2 Wijkontsluiting

Derde aanvulling

Aangegeven wordt dat de wijze waarop het bestaande Pijnacker ten westen van de spoorlijn op de N470 moet/kan worden aangesloten wordt uitgewerkt in een afzonderlijke bestemmingsplanprocedure.

■ De Commissie adviseert deze procedure zoveel mogelijk af te stemmen op de bestemmingsplanprocedure voor de woningbouwlocatie om zo optimale milieuwinst te kunnen behalen (extra plaats voor een ecologische inrichting van de wijk)²⁴].

---

24 Zie ook reactie 4 (bijlage 4c).

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies over het
milieueffectrapport
Woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid

(bijlagen 1 t/m 4c)

BIJLAGE 1a

Brief van het bevoegd gezag d.d. 21 mei 1996 waarin de Commissie
in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Gemeente Pijnacker

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen : 22 MEI 1996	
nummer :	
dossier : 603-57 / m 60	
kopie naar : VB-Sc-geo-1001	exemplaren.

Aan
Commissie voor de
milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Uw kenmerk:

Uw brief van:

Ons kenmerk:
FH/RvD/2460

Bijlagen: div.

Dagtekening:

21 mei 1996

Verzonden:

21 MEI 1996

Onderwerp: toezending voorontwerp-bestemmingsplan en MER voor de
bouwlokatie Tolhek (Pijnacker-Zuid)

Geachte heer, mevrouw,

In het kader van het overleg als bedoeld in artikel 10 van het Besluit op de
Ruimtelijke Ordening doe ik u hierbij, namens het college van burgemeester
en wethouders, toekomen het voorontwerp van het bestemmingsplan "Tolhek".

Tevens treft u hierbij aan het MER (inclusief de bekendmaking) dat voor de
lokatie is opgesteld.

Ik verzoek u uw op- en/of aanmerkingen met betrekking tot bovengenoemd
voorontwerp-bestemmingsplan voor 1 juli 1996 aan het college van burgemees-
ter en wethouders kenbaar te maken.

Ten aanzien van het MER kunnen schriftelijke reacties eveneens tot 1 juli
1996 worden gemaakt. Deze opmerkingen dienen te worden gericht aan de ge-
meenteraad van Pijnacker (bevoegd gezag in dezen).

Ik vertrouw erop u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Voor nadere informatie over het vorenstaande kunt u contact opnemen met
mevrouw L. van Biene (MER), telefoonnummer 015-3620140, en/of de heer
F.H. Hartog (bestemmingsplan), telefoonnummer 015-3620267.

Hoogachtend
Sektor Ruimtelijke Ontwikkeling
en Beheer

hoofd van de afdeling
Ruimtelijke Ordening
A.J. Kraanenburg.

Correspondentie-adres: Postbus 1, 2640 AA Pijnacker
Telefoon 015 - 36 20 200

Telefax 015 - 369 48 09 (gebouw Raadhuisplein 3)
Telefax 015 - 369 41 44 (gebouw Emmastraat 165)

BIJLAGE 1b

Brief van het bevoegd gezag d.d. 25 februari 1997 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen over de tweede aanvulling op het MER

603-115

Gemeente Pijnacker

	Commissie voor de milieueffectrapportage
26 FEB. 1997	
256-97	
doosnr :	603 - 115 [5X] + 116
kopie naar :	Be / Sc / p / w / l / i / d mh

Aan
Commissie voor de M.E.R.
t.a.v. mevrouw N. van Buren
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Uw kenmerk:	Uw brief van:	Ons kenmerk: LvB/JvL/1460	Bijlagen: 5 Dagtekening: 25 februari 1997 Verzonden: 25 FEB. 1997
-------------	---------------	------------------------------	--

Onderwerp: aanvullende notitie MER Pijnacker-Zuid

Geachte mevrouw Van Buren,

Hierbij zend ik u in vijfvoud de aanvullende notitie op het MER voor de woningbouwiokatie Pijnacker Zuid.

De eerder door uw commissie gemaakte opmerkingen naar aanleiding van het aan u toegezonden MER zijn hierin zoveel mogelijk verwerkt.

De aanvullende notitie is door de gemeenteraad vastgesteld in haar vergadering van 20 februari j.l. en zal worden bekendgemaakt in de Telstar (plaatselijk verschijnend weekblad) van 26 februari a.s. De aanvullende notitie zal worden toegezonden aan de wettelijke adviseurs en diegenen die eerder op het MER hebben gereageerd. Daarbij is aangegeven, dat gedurende vier weken de gelegenheid bestaat opmerkingen naar aanleiding van de aanvullende notitie schriftelijk kenbaar te maken.

Op donderdag 13 maart a.s. wordt een openbare zitting georganiseerd. Het verslag daarvan wordt u, evenals de inspraakreacties, zo spoedig mogelijk toegezonden.

Ik wil u verzoeken zo spoedig mogelijk een concept-advies naar aanleiding van deze aanvullende notitie uit te brengen.

Voor nadere informatie over het vorenstaande kunt u contact opnemen met de heer H. Hulswit, telefoonnummer 015-3620133 of de heer F. Hartog, telefoonnummer 015-3620267.

Hoogachtend,
namens burgemeester en wethouders,

mw E.M. van Biene,
afdeling Bouw en Milieu.

26

BIJLAGE 1c

Brief van het bevoegd gezag d.d. 21 november 1997 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen over de derde aanvulling op het MER

Cie Mer
t.a.v. mevr. N. van Buren
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Commissie voor de	
milieu-effectrapportage	
aan:	25 NOV. 1997
nr:	I 1508-97
nr:	603-157 IX
nr:	Bg / Sa-p-a / b. b. m.w.

Oranjeplein 1
2641 EZ Pijnacker
Postbus 1
2640 AA Pijnacker
Telefoon: 015 - 3 615 615
Telefax: 015 - 3 615 850

Uw kenmerk:

Uw brief van:

Ons kenmerk:

Datum:

Bijlagen:
1

Behandeld door:
A. Fieret

AF/ES/10245
Doorkiesnummer:
015 - 3 615 701

21 november 1997
Verzonden:

24 NOV. 1997

Onderwerp:
milieu effect rapportage

Geachte heer, mevrouw,

De gemeente Pijnacker heeft het voornemen een nieuwbouwwijk te ontwikkelen ten zuiden van de huidige bebouwde kom. Voor de ontwikkeling van dit plan wordt de procedure van een Milieu effect rapportage doorlopen. De voorgaande versie van deze Mer voldeed begin 1997 niet in de ogen van de Cie Mer.

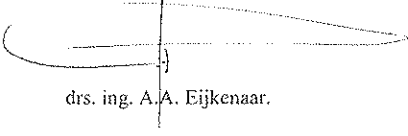
Sindsdien hebben de plannen voor Pijnacker Zuid zich verder ontwikkeld en is de relatie van woonwijk en omgeving en de aanwezigheid van N470 en Groenblauwe Slinger een steeds belangrijker aandachtspunt geworden. Op grond van deze ontwikkelingen is de Mer dan ook geactualiseerd.

De Mer ligt sinds 12 november gedurende een periode van 4 weken ter visie in onze Gemeente. Bovendien heeft op 18 november jl. een hoorzitting plaatsgevonden over dit onderwerp. Hierbij zenden wij ook u, als direct betrokkene, een exemplaar van deze geactualiseerde Mer en stellen u bij deze in de gelegenheid ons uw zienswijze hierop kenbaar te maken.

Om uw reactie tijdig te kunnen verwerken verzoeken wij u uw reactie uiterlijk 9 december a.s. aan ons te sturen.

Hoogachtend,

directeur van de sector Ruimtelijke
Ontwikkeling en Beheer,

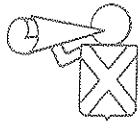

drs. ing. A.A. Eijkenaar.

8/2

BIJLAGE 2a

Kennisgeving van het MER in de 'Telstar' d.d. 15 mei 1996

Milieu-effectrapportage (MER) Pijnacker-Zuid

De gemeenteraad van Pijnacker maakt bekend dat voorafgaand aan de procedure tot het vaststellen van de bestemmingsplannen

voor Tolhek en Keizershof (tezamen het gebied Pijnacker-Zuid) een milieu-effectrapport (MER) is opgesteld.

Genoemde bouwlocaties liggen ten zuiden van Pijnacker en grenzen aan de bestaande wijken Klapwijk en Koningshof. Het gaat om een woongebied van 3.000 à 3.600 woningen. Ten zuiden van het gebied is de provinciale weg N470 gepland.

In de MER zijn de gevolgen voor het milieu van verschillende alternatieven in beeld gebracht. De MER is opgesteld overeenkomstig de door de gemeenteraad vastgestelde richtlijnen.

Ter inzage legging

Van 16 mei 1996 tot en met 14 juni 1996 liggen de MER en de bijbehorende stukken tussen 09.00 uur en 12.30 uur ter inzage bij de sector Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer, Emmastraat 165 te Pijnacker. Desgewenst zal daar een mondelinge toelichting worden gegeven. Voor inzage van de stukken buiten deze uren kunt u telefonisch een afspraak maken met mevrouw L. van Biene of met de heer F. Hartog (015-3620140/3620267)

Openbare Zitting

Op 11 juni 1996 wordt om 20.00 uur wordt een openbare zitting gehouden in de Ontmoetingskerk, Klapwijkseweg 91 te Pijnacker. Hier kunnen mondelinge opmerkingen worden gemaakt over de MER. Deze opmerkingen kunnen slechts betrekking hebben op het al dan niet voldoen aan de richtlijnen of op onjuistheden in de MER.

Reacties

Tot 15 juni 1996 kan een ieder schriftelijk opmerkingen over de MER inbrengen. De schriftelijke inspraakreacties en het verslag van de openbare zitting worden ter kennis gebracht aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage en de wettelijke adviseurs. Tevens zullen de reacties ter inzage worden gelegd.

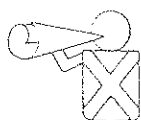
U kunt bij uw schriftelijke reacties de wens te kennen geven dat uw persoonlijke gegevens niet bekend worden gemaakt.

Schriftelijke opmerkingen over de MER dienen te worden gericht aan: de gemeenteraad van Pijnacker, sector Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer, Postbus 1, 2640 AA Pijnacker. Voor nadere informatie over de MER kunt u telefonisch contact opnemen met mevrouw L. Biene op eerder vermeld telefoonnummer.

BIJLAGE 2b

Kennisgeving van de tweede aanvulling op het MER in de 'Telstar' d.d. 26 februari 1997

Openbare bekendmaking aanvulling milieu-effect- rapportage woningbouwlocatie Pijnacker-Zuid

De gemeenteraad van Pijnacker maakt bekend dat, voorafgaand aan de procedure tot het vaststellen van het bestemmingsplan Tolhek en de structuurschets Pijnacker Zuid, een milieu-effectrapport (MER) is opgesteld.

Dit MER is al eerder op 15 mei 1996 bekendgemaakt. In het kader van de toetsing van dit MER heeft de commissie voor de milieu-effectrapportage te Utrecht een aantal onvolledigheden geconstateerd met betrekking tot de volgende punten:

- * hydrologie en bouwrijp maken;
- * meest milieuvriendelijk alternatief;
- * compensatie.

Daarnaast wordt er sinds kort gedacht aan de bouw van 400 woningen in het (kassen)gebied waar de aansluiting tussen de N470 en de Europalaan is voorzien.

Naar aanleiding hiervan is een aanvulling op het oorspronkelijke MER geschreven, dat op 20 februari jl. door de gemeenteraad is vastgesteld.

Inzien van stukken

Van 27 februari tot en met 27 maart a.s. kunt u de aanvulling op het MER alsmede het MER zelf en andere van belang zijnde stukken inzien,

iedere werkdag tussen 8.30 en 12.30 uur in kantoor Emmastraat 165 te Pijnacker. Voor het inzien van de stukken buiten deze uren kunt u telefonisch een afspraak maken met de heer H. Hulswit of de heer F. Hartog (tel. 36 20 133 / 36 20 267).

Openbare zitting

Op donderdag 13 maart a.s. wordt om 19.30 uur een openbare zitting gehouden in de raadzaal van het gemeentehuis aan het raadhuisplein. Hier kunnen naar aanleiding van de aanvulling op het MER mondelinge opmerkingen worden gemaakt. De opmerkingen over de aanvulling op het MER kunnen slechts betrekking hebben op het al dan niet voldoen aan de eerder vastgestelde richtlijnen of op onjuistheden in het stuk.

Reacties

Tot en met 27 maart 1997 kan een ieder schriftelijke opmerkingen over (de aanvulling op) het MER inbrengen. De schriftelijke inspraakreacties en het verslag van de openbare zitting worden ter kennis gebracht aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage en de wettelijke adviseurs. Tevens zullen de reacties ter inzage worden gelegd. U kunt bij uw schriftelijke reactie de wens te kennen geven dat uw persoonlijke gegevens niet bekend worden gemaakt.

Schriftelijke opmerkingen over het MER dienen te worden gericht aan: de gemeenteraad van Pijnacker, Postbus 1, 2640 AA Pijnacker. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de heer H. Hulswit of de heer F. Hartog op eerder vermelde telefoonnummers.

BIJLAGE 2c

Kennisgeving van de derde aanvulling op het MER in de 'Telstar' d.d. 12 november 1997

MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE PIJNACKER-ZUID

Burgemeester en wethouders van Pijnacker maken bekend dat de gemeenteraad ten behoeve van de locale Pijnacker-Zuid en voortgaande aan de vaststelling van het bestemmingsplan "Tolhek", een actualisering van het milieu-effectrapport (MER) is opgesteld. Het MER heeft eerder ter visie gelegen op 16 mei 1996.

In het MER zijn de gevolgen voor het milieu van verschillende alternatieven (op Inrichtingsniveau) in beeld gebracht. Het MER is opgesteld overeenkomstig de door de gemeenteraad vastgestelde richtlijnen.

De actualisering is opgesteld naar aanleiding van inspraakronden in de afgelopen perioden. Tevens is het MER bijgesteld naar aanleiding van opmerkingen van de commissie voor de m.e.r. Het MER, inclusief de actualisering, is door de raad op 30 oktober 1997 aanvaardbaar verklaard.

Van 13 november tot 11 december 1997 ligt het rapport met bijbehorende stukken ter inzage bij de balie van Voortlichting in de centrale hal van het gemeentekantoor, Oranjeplein 1.

Op 19 november 1997 wordt om 19.00 uur een openbare zitting gehouden in het gemeentehuis, Raadhuisplein. Hier kunnen mondelinge opmerkingen worden gemaakt over het MER. De opmerkingen over het MER kunnen slechts betrekking hebben op het al dan niet voldoen aan de richtlijnen of op onjuistheden in het MER.

Tot 11 december 1997 kan iedereen schriftelijk opmerkingen maken over het MER. De schriftelijke reacties en de reacties uit de hoorzitting worden ter kennis gebracht aan de commissie voor de m.e.r. en de wettelijke adviseurs. De opmerkingen over het MER dienen te worden gericht aan de gemeenteraad van Pijnacker, Postbus 1, 2640 AA te Pijnacker.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Burgemeester en Wethouders van de gemeente Pijnacker

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Pijnacker

Besluit: vaststelling van het bestemmingsplan en een structuurschets

Categorie Besluit m.e.r. 1994: C11

Activiteit: De gemeente Pijnacker heeft het voornemen om ruim 4.000 woningen te bouwen ten zuiden van de huidige woonkern Pijnacker. Het betreft de wijken Klapwijk-Tolhek (oostelijk deel, circa 1.300 woningen) en Koningshof-Zuid (westelijk deel, maximaal 2.700 woningen). In beperkte mate zullen ook kantoren en weinig milieuhinderlijke bedrijven worden toegestaan.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: Telstar, 23 maart 1994

richtlijnenadvies uitgebracht: 27 mei 1994

richtlijnen vastgesteld: 25 augustus 1994

kennisgeving aanvullende startnotitie: Telstar, 12 juli 1995

aanvullend richtlijnenadvies uitgebracht: 24 augustus 1995

kennisgeving MER: Telstar, 15 mei 1996

1^e aanvulling op het MER: niet ter inzage gelegd, 4 september 1996

2^e aanvulling op het MER: Telstar, 26 februari 1997

3^e aanvulling op het MER: Telstar, 12 november 1997

toetsingsadvies uitgebracht: 26 januari 1998

Bijzonderheden: Tegelijkertijd met de terinzagelegging van de startnotitie is een artikel 19 procedure gestart waarin men al vooruitlopend op de definitieve besluitvorming wil starten met het vroegtijdig bouwrijp maken van Klapwijk-Tolhek, eerste fase.

Uit een aanvullende startnotitie bleek dat het tracé van de N470 inmiddels is vastgesteld. Dit heeft als gevolg dat twee van de drie in de startnotitie genoemde alternatieven niet meer realistisch zijn.

Op 13 februari 1996 hebben Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland vrijstelling verleend van het ter plaatse geldende bestemmingsplan ten behoeve van het bouwrijp maken van de eerste fase van Tolhek. De Vereniging voor Natuur- en Milieubescherming Pijnacker heeft tegen dit besluit beroep ingesteld. Op 10 april 1997 is het beroep gegrond verklaard en het besluit vernietigd.

In het toetsingsadvies is uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- de *inrichting* van Pijnacker-Zuid staat centraal in dit MER;
- de trasering en inrichting van de N470 maakt geen onderdeel uit van dit MER en wordt gezien als een nog onduidelijke autonome ontwikkeling die in de vorm van scenario's dient te worden meegenomen in dit MER;
- de VINEX wordt als beleidskader gehanteerd.

In het MER worden een aantal tekortkomingen geconstateerd op het gebied van de hydrologie en het bouwrijp maken, de ecologie, de benutting van de ruimte, het langzame verkeer en de autonome ontwikkeling. In de drie aanvullingen die aan het MER zijn toegevoegd worden deze tekortkomingen voldoende aangevuld.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. P. van Duursen (toetsingsfase)

ing. D. Hamhuis (toetsingsfase)

ir. G.J. Hellinga

ir. H. Hengeveld (toetsingsfase¹)

ir. E.A.J. Luiten (richtlijnen- en aanvullende richtlijnenfase)

ir. A.G. Posthumus (toetsingsfase)

ing. G. van der Sterre

ir. K.H. Veldhuis (voorzitter richtlijnen-, aanvullende richtlijnen- en toetsingsfase)

Secretaris van de werkgroep: dr. N.W.M. van Buren.

---

¹ Dhr. Hengeveld heeft zijn deelname aan de werkgroep na de toetsing van het MER en de eerste aanvulling beëindigd wegens betrokkenheid bij het project.

BIJLAGE 4a

Lijst van inspraakreacties en adviezen op het MER

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	19960627	J.L. Terwey	Pijnacker	19960724
2.	19960604	Historisch genootschap "Oud-Pijnacker"	Pijnacker	19960724
3.	19960624	Stichting Natuur- en Milieuwacht	Berkel	19960724
4.	19960603	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	19960724
5.	19960609	Vereniging voor Natuur- en Milieubescherming Pijnacker	Leiden	19960724
6.	19960627	Stichting Natuur- en Milieuwacht	Berkel en Rodenrijs	19960724
7.	19960207	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Zuidwest	Dordrecht	19960724
8.	..	Verslag van de inspraakavond	Pijnacker	19960805

BIJLAGE 4b

Lijst van inspraakreacties en adviezen op de tweede aanvulling op het MER

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	19970323	Vereniging voor Natuur- en Milieubescherming Pijnacker	Pijnacker	19970404
2.	19970322	L.L. Terwey	Pijnacker	19970404
3.	19970313	verslag hoorzitting	Pijnacker	19970404

BIJLAGE 4c

Lijst van inspraakreacties en adviezen op de derde aanvulling op het MER

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	19971217	Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland	Den Haag	19971219
2.	19971209	Oude-Leede Overleg	Zoetermeer	19971219
3.	19971210	Stichting Commissie Natuur en Milieu Delft	Delft	19971219
4.	19971210	ir. J.L. Terwey	Pijnacker	19971219
5.	19971209	Vereniging voor Natuur- en Milieubescherming Pijnacker	Pijnacker	19971219
6.	19971203	de Eerstaanwezend-Ingenieur Directeur voor de Staatssecretaris van Defensie	Leiden	19971219
7.	19971209	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn Advocaten & Notarissen, namens de erven Huet te Noordwijkerhout	Den Haag	19971219
8.	19971210	de Directeur Generaal Rijkswaterstaat van de directie Zuid-Holland	Rotterdam	19971219
9.	19971201	Verslag van de informatiebijeenkomst	Pijnacker	19971219
10.	19971119	Verslag van de Hoorzitting	Pijnacker	19971219